

Archeologický výskum východnej brány

Karol Pieta

Sondáže v rokoch 1962 a 2005 zistili, že ruiny východnej brány hradiska Valy skrývajú dobre zachovalé zuhoľnatené pozostatky drieb, ktoré umožnia rekonštrukciu pôvodného vzhľadu tejto monumentálnej stavby. Počas vykopávkov v rokoch 2005, 2009-2015 boli preskúmané zvyšky vežovej brány kliešťového typu so zadným obranným koridorom. Val chránený priekopou bol vybudovaný zo zrubových drevených komôr, vyplnených kamením, hlinou a drevenými roštmi. Steny násypu brány pokrývala prútená košina na stĺpovej osnove. Jadrom konštrukcie brány boli štvorice stĺpov, obložených zrubovou väzbou. Cez hradisko viedla diaľková komunikácia z Nitrianska na Považie a ďalej na Moravu.

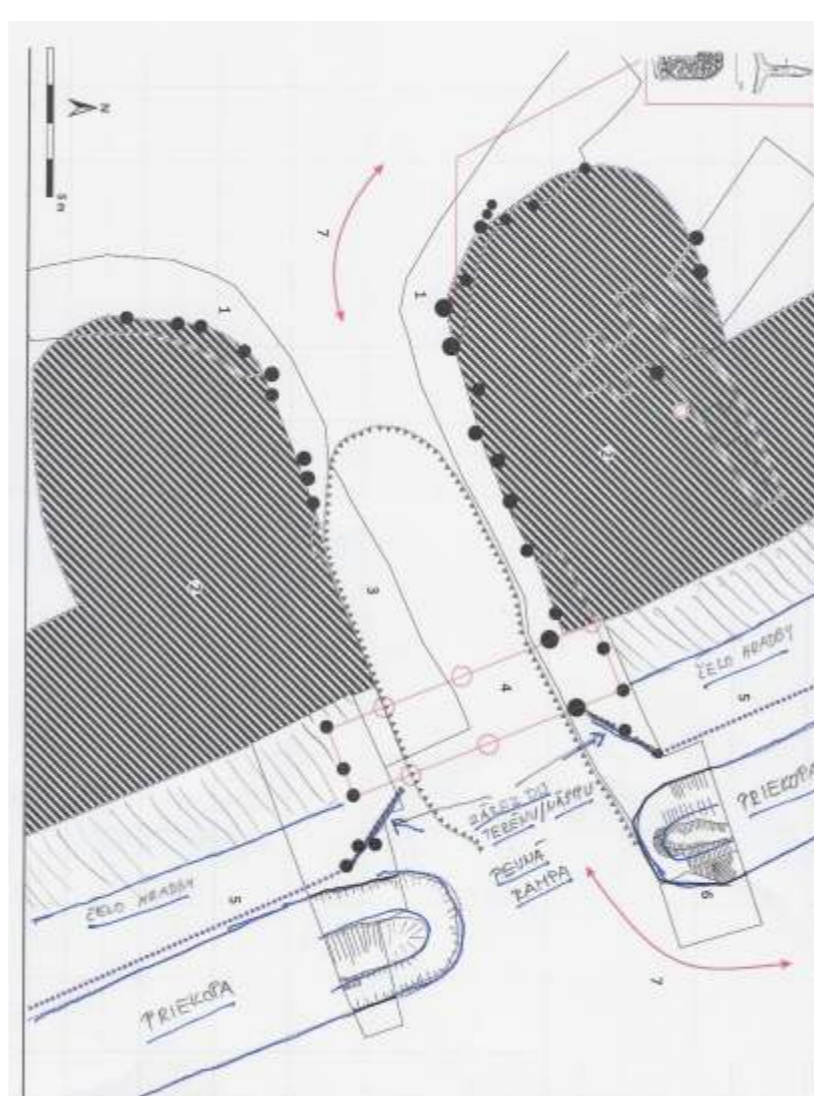
Podľa dendrochronologických dát a analýz C14 val vznikol koncom vlády Svätopluka po roku 890 a najmladšia stavebná aktivita spadá do doby okolo roku 908. Na budovanie tejto mohutnej hradby včítane brán staviteľia použili aj základy staršej fortifikácie i sídliskový odpad z vnútornej zástavby. Na začiatku 10. storočia bolo hradisko dobyté, zničené požiarom a následne opustené. Preto sa pre našu históriu zachovalo vo vzácné ucelenej a neporušenej podobe.

Pohľad na východnú bránu pred výskumom

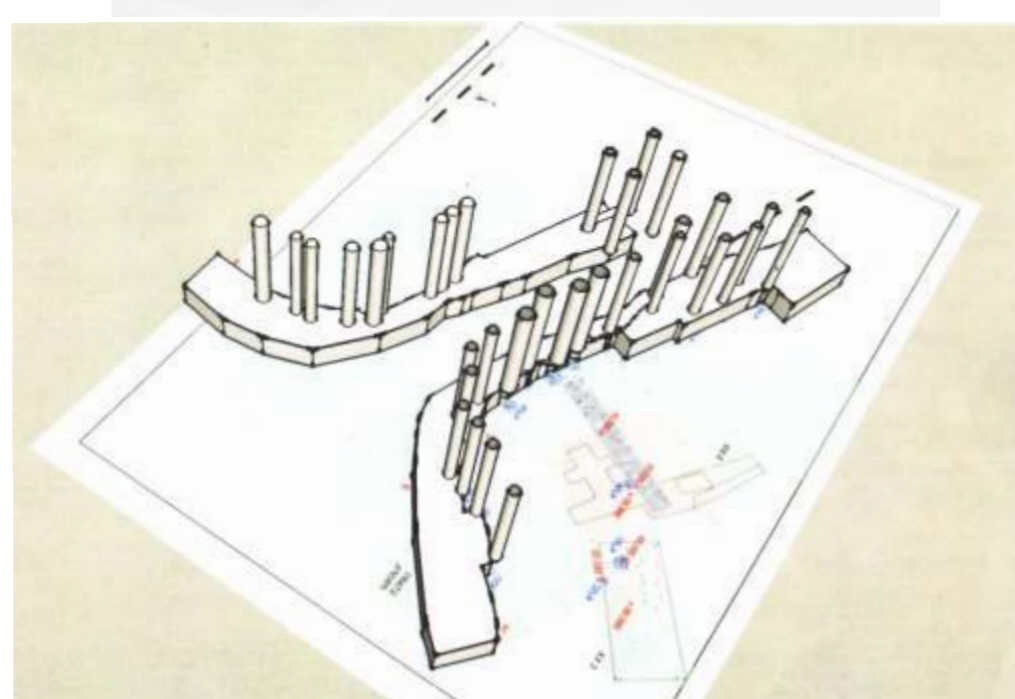
Prvotná úprava brány pred začiatkom rekonštrukcie

Zvyšky zuhoľnatených dubových stĺpov brány a prúteného výpletu

Bojná. Hradiská s veľkomoravským osídlením v katastri obce

Lidarová snímka hradiska Bojná I - Valy s vyznačením východnej brány